

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/સ્પેશિયલ ક્રિમિનલ અપ્પિકેશન નં. ૪૪૫૮/૨૦૧૭

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપેહિયા

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	ના
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	ના

=====

જયંતિલાલ રતિલાલ જાદવ

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય ૩

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ વતી શ્રી પી.પી. મજમુદાર (પર૮૪)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૩, ૪ માટે ડી.એસ. (પ) દ્વારા નોટિસ બજાવાયેલ

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ વતી સુશ્રી મોક્ષા ઠક્કર, એ.પી.પી. (૨)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એ.એસ. સુપેહિયા

તારીખ: ૨૭/૦૨/૨૦૧૯

મૌખિક ચુકાદો

૧. અરજદાર દ્વારા ફોજદારી કાર્યરીતિ સંહિતા, ૧૯૭૩ (ટૂંકમાં "સંહિતા") ની કલમ ૪૮૨ હેઠળ હાલની રિટ પિટિશન દાખલ કરવામાં આવી છે, જેમાં એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ, ખંભાત, જિ: આણંદ દ્વારા કેસ નં. ૧/૨૦૧૭ માં પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૬.૦૫.૨૦૧૭ નો વાદગ્રસ્ત હુકમ રદબાતલ અને બાતલ ઠરાવવાની

અને અરજદારના ગુરુકૃપા સોસાયટી, ખંભાત, જિ: આણંદ સ્થિત પ્લોટ નં. બી-૨૫ અને બી-૨૬ ની દીવાલ અને ફેન્સિંગ (વાડ) નું પુનઃનિર્માણ કરીને પૂર્વસ્થિતિ પુનઃસ્થાપિત કરવા માટે સામાવાળા સત્તાવાળાઓને નિર્દેશ આપવાની અરજ કરવામાં આવી છે.

૨. ૩૯. સામાવાળા-રાજ્ય તરફથી વિદ્વાન અધિક લોક ફરિયાદ પક્ષકાર (એડિશનલ પબ્લિક પ્રોસિક્યુટર) સુશ્રી મોક્ષા ઠક્કર સંબંધિત સામાવાળાઓ વતી રૂલની નોટિસની બજવણી જતી કરે છે.

૩. હાલની પિટિશન દાખલ કરવા તરફ દોરી જતી સંક્ષિપ્ત હકીકતો નીચે મુજબ છે:-

૩.૧ અરજદાર ખંભાત, જિ: આણંદ ખાતે સ્થિત રેવન્યુ સર્વે નં. ૨૭૦/૧/પૈકી ના પ્લોટ નં. બી-૨૫ અને પ્લોટ નં. બી-૨૬ વાળી જમીનના માલિક છે.

૩.૨ ઉપરોક્ત રેવન્યુ સર્વે નંબર પર ગુરુકૃપા સોસાયટી ઘણા વર્ષોથી અસ્તિત્વમાં છે.

૩.૩ તારીખ ૧૫.૦૫.૨૦૧૭ ના રોજ, અહીંના ખાનગી સામાવાળાએ કથિત રીતે સંહિતાની કલમ ૧૪૫ અને ૧૩૩ હેઠળ તારીખ ૧૫.૦૫.૨૦૧૭ ની એક અરજી દાખલ કરી હતી, જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે સદર સોસાયટીમાં ઉપયોગમાં લેવાતા રસ્તા પર અરજદાર દ્વારા અવરોધ ઊભો કરવામાં આવ્યો છે અને સદર રસ્તો સોસાયટીના રહીશો દ્વારા ઘણા વર્ષોથી

ઉપયોગમાં લેવાય છે અને સદર કારણોસર રહીશો સોસાયટીમાંથી પસાર થવા માટે મુશ્કેલીઓનો સામનો કરી રહ્યા છે અને તેથી, આવો અવરોધ દૂર કરવા માટે સદર અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે.

૩.૪ એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટે એવો હુકમ પસાર કર્યો છે કે ગુરુકૃપા સોસાયટીના રેવન્યુ સર્વે નં. ૨૭૦/૧ પરના પ્લોટ નં. બી-૨૫ અને બી-૨૬ ની પાછળની જમીનના રહીશો સદર ખાનગી જમીનનો રસ્તા તરીકે ઉપયોગ કરી રહ્યા છે, અને તેથી, સદર ખાનગી જમીનના કબજાના સંબંધમાં દીવાની અદાલત (સિવિલ કોર્ટ) હકૂમત ધરાવે છે, પરંતુ શાંતિભંગ ટાળવાના હેતુથી, સદર ખાનગી જમીનનો કબજો ગુરુકૃપા સોસાયટીના લિક્વિડેટરને સોંપવામાં આવે છે અને ખંભાત નગરપાલિકાના ચીફ ઓફિસર સાથે સંકલન સાધીને સદર જમીનના ઉપયોગ અંગેની કાર્યવાહી કરવા માટે લિક્વિડેટરને નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

૪. અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી મજમુદારે રજૂઆત કરી છે કે અરજદાર ખંભાત, જિ: આણંદ ખાતે સ્થિત રેવન્યુ સર્વે નં. ૨૭૦/૧/પૈકી ના પ્લોટ નં. બી-૨૫ અને પ્લોટ નં. બી-૨૬ વાળી જમીનના માલિક છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે ઉપરોક્ત રેવન્યુ સર્વે નંબર પર ગુરુકૃપા સોસાયટી ઘણા વર્ષોથી અસ્તિત્વમાં છે. તારીખ ૧૫.૦૫.૨૦૧૭ ના રોજ, અહીંના ખાનગી સામાવાળાએ કથિત રીતે સંહિતાની કલમ ૧૪૫ અને ૧૩૩ હેઠળ તારીખ ૧૫.૦૫.૨૦૧૭ ની એક અરજી દાખલ કરી હતી, જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે તેમનો એવો કેસ છે કે સદર સોસાયટીમાં ઉપયોગમાં લેવાતા રસ્તા પર અરજદાર

દ્વારા અવરોધ ઊભો કરવામાં આવ્યો છે અને સદર રસ્તો સોસાયટીના રહીશો દ્વારા ઘણા વર્ષોથી ઉપયોગમાં લેવાય છે અને સદર કારણોસર રહીશો સોસાયટીમાંથી પસાર થવા માટે મુશ્કેલીઓનો સામનો કરી રહ્યા છે અને તેથી, આવો અવરોધ દૂર કરવા માટે સદર અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે.

જ.૧ અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે સામાવાળા-પોલીસ ઇન્સ્પેક્ટર દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવેલ અને એક્ટિવ મેજિસ્ટ્રેટ, ખંભાતને પૂરા પાડવામાં આવેલ તારીખ ૧૬.૦૫.૨૦૧૭ ના એક અહેવાલ પર આધાર રાખ્યો છે, જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે એન.એ., લે-આઉટ પ્લાન વગેરે જેવા સંબંધિત દસ્તાવેજો રજૂ કરવામાં આવ્યા નથી અને રસ્તો બંધ કરી દેવામાં આવ્યો છે તથા ૧૦૪ રહીશો પાસે કોઈ વૈકલ્પિક રસ્તો નથી, કારણ કે શાંતિભંગની આશંકા રહેલી છે.

જ.૨ અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે અરજદારે પણ તારીખ ૧૫.૦૫.૨૦૧૭ ના રોજ સંબંધિત પોલીસ અધિકારી સમક્ષ પોતાનું નિવેદન આપ્યું હતું, જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે એવું જણાવ્યું હતું કે તેમણે દીવાલનું ચણતર કરીને કોઈ અવરોધ ઊભો કર્યો નથી અને દીવાલ અરજદારની માલિકીના પ્લોટ પર બનાવવામાં આવી છે.

જ.૩ અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે અરજદારે સક્ષમ સત્તાધિકારી પાસેથી ઉપરોક્ત સોસાયટીના પ્રમાણિત નકશાની માંગણી કરી હતી, જેના અનુસંધાને નાયબ કલેક્ટર, ખંભાતના તારીખ

૧૯.૦૫.૨૦૧૭ ના પત્રવ્યવહાર મારફતે અરજદારને નાયબ નગર નિયોજક (ડેપ્યુટી ટાઉન પ્લાનર) ની કચેરી, નડિયાદ પાસેથી મંજૂર પ્લાન મેળવવા જણાવાયું હતું અને અરજદાર ટાઉન પ્લાનર, નડિયાદ તેમજ વિવિધ સત્તાવાળાઓ પાસેથી નકશો મેળવવા માટે દર-દર ભટકી રહ્યા છે, આમ છતાં અરજદારને નકશો પૂરો પાડવામાં આવ્યો નથી.

૪.૪ અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી છે કે સદર હુકમ સંપૂર્ણપણે ગેરકાયદેસર અને હકૂમત વિનાનો છે કારણ કે સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળની સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ સોસાયટીના લિક્વિડેટરને કબજો સોંપી શકે નહીં. તેમણે એવી રજૂઆત કરી છે કે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટે સ્પષ્ટપણે પોતાની હકૂમત ઓળંગી છે અને વાદગ્રસ્ત હુકમના કારણે, અરજદાર દ્વારા ચલાવવામાં આવેલ દીવાલ તારીખ ૨૭.૦૫.૨૦૧૭ ના રોજ નગરપાલિકાના અધિકારીઓ દ્વારા પોલીસ કર્મચારીઓની મદદથી અને લિક્વિડેટરની ઉપસ્થિતિમાં તોડી પાડવામાં આવી છે. આમ, તેમણે રજૂઆત કરી છે કે વિવાદિત જમીનનો હક, ટાઈટલ અને હિત માત્ર સંબંધિત દીવાની કાર્યવાહીમાં જ પ્રતિપાદિત કરી શકાય છે અને એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટે આવી જમીનનો કબજો લિક્વિડેટરની કચેરીને સોંપી દીધો છે.

૫. મેં સંબંધિત પક્ષકારો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલને સાંભળ્યા છે અને તેમના દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલ દસ્તાવેજોનું પણ અવલોકન કર્યું છે.

પ.૧ જોકે સામાવાળા નં. ૩ અને ૪ ને નોટિસ બજાવવામાં આવી હોવા છતાં, તેઓ રૂબરૂમાં કે વકીલ મારફતે આ અદાલત સમક્ષ ઉપસ્થિત ન રહેવાનું પસંદ કર્યું છે.

પ.૨ એ બાબત વિવાદમાં નથી કે વિદ્વાન એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટે તપાસ હાથ ધરીને સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કર્યા પછી સંહિતાની કલમ ૧૪૭ હેઠળ હુકમ પસાર કર્યો છે અને ગુરુકૃપા સોસાયટીના ઓફિશિયલ લિક્વિડેટરને રસ્તાનો કબજો સોંપી દીધો છે. સંહિતાની કલમ ૧૪૭ નીચે મુજબ વંચાય છે:

“કલમ ૧૪૭: જમીન અથવા પાણીના ઉપયોગના અધિકાર અંગેનો વિવાદ

(૧) જ્યારે પણ કોઈ એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટને પોલીસ અધિકારીના અહેવાલ પરથી અથવા અન્ય માહિતી પરથી એ બાબતે સંતોષ થાય કે તેમની સ્થાનિક હક્કમતની અંદર આવેલી કોઈપણ જમીન અથવા પાણીના કથિત ઉપયોગના અધિકાર અંગે એવો વિવાદ અસ્તિત્વ ધરાવે છે જેનાથી શાંતિભંગ થવાની સંભાવના છે, પછી ભલે આવો અધિકાર સુખાધિકાર (ઇઝમેન્ટ) તરીકે અથવા અન્યથા માંગવામાં આવ્યો હોય, ત્યારે તેઓ તે બાબતે સંતોષ થવાના કારણો દર્શાવતો અને આવા વિવાદમાં સંકળાયેલા પક્ષકારોને ચોક્કસ તારીખ અને સમયે રૂબરૂમાં અથવા વકીલ મારફતે

તેમની અદાલતમાં ઉપસ્થિત રહેવા અને તેમના સંબંધિત દાવાઓ અંગે લેખિત જવાબો રજૂ કરવા જણાવતો લેખિત હુકમ કરશે.

સ્પષ્ટીકરણ: "જમીન અથવા પાણી" શબ્દપ્રયોગનો અર્થ કલમ ૧૪૫ ની પેટા-કલમ (૨) માં તેને આપવામાં આવેલ અર્થ મુજબનો રહેશે.

(૨) મેજિસ્ટ્રેટ ત્યારબાદ આ રીતે રજૂ કરાયેલ જવાબોનું વાંચન કરશે, પક્ષકારોને સાંભળશે, તેમના દ્વારા રજૂ કરવામાં આવે તેવા તમામ પુરાવા મેળવશે, આવા પુરાવાની અસર ધ્યાને લેશે, જો તેઓ જરૂરી સમજે તો વધુ પુરાવા, જો કોઈ હોય તો, તે લેશે અને શક્ય હોય તો, આવો અધિકાર અસ્તિત્વ ધરાવે છે કે કેમ તેનો નિર્ણય કરશે; અને જ્યાં સુધી લાગુ થઈ શકે ત્યાં સુધી કલમ ૧૪૫ ની જોગવાઈઓ આવી તપાસના કિસ્સામાં લાગુ પડશે.

(૩) જો આવા મેજિસ્ટ્રેટને જણાય કે આવા અધિકારો અસ્તિત્વ ધરાવે છે, તો તેઓ આવા અધિકારના ઉપયોગમાં કોઈપણ દખલગીરીની મનાઈ ફરમાવતો હુકમ કરી શકે છે, જેમાં યોગ્ય કિસ્સામાં, આવા કોઈપણ અધિકારના ઉપયોગમાં નડતા કોઈપણ અવરોધને દૂર કરવાનો હુકમ પણ સામેલ છે;

પરંતુ શરત એ છે કે જ્યાં અધિકાર વર્ષના તમામ સમયે ઉપયોગમાં લઈ શકાય તેવો હોય, ત્યાં તપાસ શરૂ કરવા તરફ દોરી જતી પોલીસ

અધિકારીના અહેવાલ અથવા અન્ય માહિતી પેટા-કલમ (૧) હેઠળ મળ્યાની તુરંત અગાઉના ત્રણ મહિનાની અંદર આવા અધિકારનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો ન હોય તો, અથવા જ્યાં અધિકાર માત્ર ચોક્કસ ઋતુઓમાં કે ચોક્કસ પ્રસંગોએ જ ઉપયોગમાં લઈ શકાય તેવો હોય, ત્યાં આવી માહિતી મળ્યા પહેલાં આવી છેલ્લી ઋતુ દરમિયાન અથવા આવા છેલ્લા પ્રસંગે અધિકારનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો ન હોય તો, આવો કોઈ હુકમ કરવામાં આવશે નહીં.

(જ) કલમ ૧૪૫ ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ શરૂ કરાયેલ કોઈપણ કાર્યવાહીમાં જ્યારે મેજિસ્ટ્રેટને જણાય કે વિવાદ જમીન અથવા પાણીના કથિત ઉપયોગના અધિકાર અંગેનો છે, ત્યારે તેઓ પોતાના કારણો નોંધીને, જાણે કે કાર્યવાહી પેટા-કલમ (૧) હેઠળ શરૂ કરવામાં આવી હોય તે રીતે કાર્યવાહી ચાલુ રાખી શકે છે; અને પેટા-કલમ (૧) હેઠળ શરૂ કરાયેલ કોઈપણ કાર્યવાહીમાં જ્યારે મેજિસ્ટ્રેટને જણાય કે વિવાદ અંગે કલમ ૧૪૫ હેઠળ કાર્યવાહી થવી જોઈએ, ત્યારે તેઓ પોતાના કારણો નોંધીને, જાણે કે કાર્યવાહી કલમ ૧૪૫ ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ શરૂ કરવામાં આવી હોય તે રીતે કાર્યવાહી ચાલુ રાખી શકે છે.”

૬. આ અદાલતના સુવિચારિત અભિપ્રાય મુજબ, આવી ક્વાયટ **નોન-એસ્ટ (non-est)** અને **શરૂઆતથી જ રદબાતલ (void ab-initio)** છે કારણ કે સંહિતાની કલમ ૧૪૫ હેઠળની સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે એક્ઝિક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ પાસે

એવો હુકમ પસાર કરવાની કોઈ હકૂમત નથી કે જેના દ્વારા તેઓ જમીનનો કબજો ઓફિશિયલ લિક્વિડેટરને સોંપી શકે. સંહિતાની કલમ ૧૪૫ ની જોગવાઈઓ તેમને પુરાવા લીધા પછી યોગ્ય હુકમો પસાર કરવાની, આવો અધિકાર અસ્તિત્વ ધરાવે છે કે કેમ તે નક્કી કરવાની સત્તા આપે છે અને જો શાંતિભંગ થવાની સંભાવના હોય તેવો કોઈ વિવાદ હોય તો તેઓ આવા અધિકારના ઉપયોગમાં કોઈપણ દખલગીરીની મનાઈ ફરમાવતો હુકમ કરી શકે છે, જેમાં યોગ્ય કિસ્સામાં, આવા કોઈપણ અધિકારના ઉપયોગમાં નડતા કોઈપણ અવરોધને દૂર કરવાનો હુકમ પણ સામેલ છે. આમ, કોઈપણ પક્ષકારને કોઈપણ જમીનનો કબજો સોંપવાની કોઈ સત્તા તેમનામાં નિહિત નથી. યોગ્ય દીવાની કાર્યવાહીમાં આવો અધિકાર નિશ્ચિત થયા પછી જ સંબંધિત પક્ષકારને જમીનનો કબજો સોંપી શકાય છે. આમ, તારીખ ૨૬.૦૫.૨૦૧૭ નો વાદગ્રસ્ત હુકમ પસાર કરીને, વિદ્વાન એકિઝક્યુટિવ મેજિસ્ટ્રેટ, ખંભાત, જિ: આણંદે પોતાની હકૂમત ઓળંગી છે અને તેથી, તે રદબાતલ અને બાતલ ઠરાવવાને પાત્ર છે અને તે આથી રદબાતલ અને બાતલ ઠરાવવામાં આવે છે. હાલની પિટિશનનો તદ્દનુસાર નિકાલ કરવામાં આવે છે. રૂલ પૂર્ણ કરવામાં આવે છે. ડાયરેક્ટ સર્વિસની પરવાનગી આપવામાં આવે છે.

સહી/-

(એ.એસ. સુપેરિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.